

สารบัญ

บทนำ.....	๑
บทที่ 1 การบรรยายความรู้ในวัดศรีรัตนมหาธาตุ.....	๔
บทที่ 2 การบรรยายความรู้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี และวัดสนามไชย.....	๒๘
บทที่ 3 การบรรยายความรู้ในโบราณสถานหมายเลข 2 และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทุมพร.....	
บทที่ 4 การบรรยายความรู้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชวนาไทย.....	
บทที่ 5 การสังเกตการณ์การเก็บข้อมูลของผู้ร่วมโครงการที่ตลาดเก้าห้อง.....	
บทที่ 6 การบรรยายความรู้และสังเกตการณ์การฝึกปฏิบัติการทางโบราณคดี ในแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร.....	
บทที่ 7 ความเปลี่ยนแปลงทางด้านองค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ.....	๗๒
บทที่ 8 สรุปผลโครงการ	๗๘
บรรณานุกรมคัดสรร	๗๙
ภาคผนวก	๘๐

บทนำ

ผู้เข้าร่วมโครงการค่ายวิชาการโบราณคดีครั้งที่ 6

ค่ายวิชาการโบราณคดีครั้งที่ 6 ตอน จับเกรียงปลูกข้าว ร่องเล่าเมืองสุพรรณ จัดทำขึ้นโดยคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ระหว่างวันที่ 4-7 เมษายน พ.ศ. 2562 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการเป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 36 คน

โดยรูปแบบกิจกรรมในค่ายวิชาการครั้งนี้ เน้นให้ผู้เข้าร่วมโครงการศึกษาเรียนรู้และเก็บข้อมูลทางวิชาการผ่านหลักฐานโบราณคดีในวัดศรีรัตนมหาธาตุ สุพรรณบุรี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง โบราณสถานหมายเลข 2 และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชวนาไทย และเก็บข้อมูลผ่านการลงพื้นที่สังเกตการณ์ และเก็บข้อมูลวิถีชาวบ้านพื้นถิ่นในตลาดเก่าห้อง โดยมีที่ปรึกษาทางวิชาการคือ ผศ.ดร.ประภัสสร ชูวิเชียร สำหรับคณะทำงานฝ่ายวิชาการมีจำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยเป็นนักศึกษาปัจจุบันทั้งหมด ซึ่งทีมงานนักศึกษาที่รับผิดชอบในการค้นคว้าข้อมูล และเป็นวิทยากรบรรยายความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

1. นายเอกะสิทธิ์ สุมานะ	นักศึกษาสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
2. นายธรรดร กุลเกลี้ยง	นักศึกษาสาขาวิชาโบราณคดี
3. นายกานต์เดช ดีลี	นักศึกษาสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
4. นายชีวิน เหล่าเขตรกิจ	นักศึกษาสาขาวิชาโบราณคดี
5. นายสรวิศ สว่างพงษ์	นักศึกษาสาขาวิชามานุษยวิทยา

6. นายภาณุพงศ์ ชลสวัสดิ์ นักศึกษาศาสาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

7. นางสาวอมลธิรา เหล่าศักดิ์ศรี นักศึกษาศาสาวิชาโบราณคดี

คณะกรรมการได้แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการออกเป็น 5 กลุ่ม และตั้งชื่อกลุ่มจากสถานที่ ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ขวัญอุ้งทอง (สีชมพู) ดอนเจดีย์ (สีฟ้า) ศรีมหาธาตุ (เขียว) บ้านขุนแผน (ส้ม) แดนขุนช้าง (ม่วง) โดยรูปแบบการดำเนินงานของฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็นได้เป็น 7 ส่วน คือ

1. การบรรยายในวัดศรีรัตนมหาธาตุ สุพรรณบุรี
2. การบรรยายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี และวัดสนามไชย
3. การบรรยายในพื้นที่โบราณสถานหมายเลข 2 เมืองอุ้งทอง
4. การบรรยายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุ้งทอง
5. การบรรยายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชวนาไทย
6. ติดตามและสังเกตการณ์การเก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการในตลาดเก่าห้อง
7. การถอดบทเรียนและนำเสนอผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการตามหัวข้อที่ได้กำหนด โดยทางฝ่ายวิชาการได้กำหนดหัวข้อในประเด็นทางโบราณคดี ศิลปะ มานุษยวิทยาและประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมข้าว โดยมอบหมายให้แต่ละกลุ่มลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามที่รับผิดชอบ ดังนี้

หัวข้อ	กลุ่ม
1. พัฒนาการชุมชนโบราณคดี	กลุ่มศรีมหาธาตุ (สีเขียว)
2. งานศิลปกรรมกับข้าว	กลุ่มบ้านขุนแผน (สีส้ม)
3. ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว	กลุ่มแดนขุนช้าง (สีม่วง)
4. เรื่องเล่าและเส้นทางข้าว	กลุ่มดอนเจดีย์ (สีฟ้า)
5. เพลงพื้นบ้าน วรรณกรรมมุขปาฐะ	กลุ่มขวัญอุ้งทอง (สีชมพู)

กิจกรรมวันแรกเริ่มขึ้นในวันที่ 4 เมษายน 2562 กิจกรรมเริ่มต้นที่วัดศรีรัตนมหาธาตุ สุพรรณบุรี โดยก่อนที่จะทำการแยกย้ายไปตามฐานบรรยาย ฝ่ายวิชาการได้ทำการบรรยายถึงความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมข้าวและประวัติศาสตร์ภาพรวมของเมืองสุพรรณบุรี เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจต่อวัฒนธรรมข้าวก่อนที่จะเริ่มแยกย้ายบรรยายตามกลุ่มที่ได้แจกแจงไว้ภายในวัดศรีรัตนมหาธาตุ เมื่อเสร็จกิจกรรมที่วัดศรีรัตนมหาธาตุ จึงเดินทางต่อไปยังสถานที่บรรยายต่อไปได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี เพื่อบรรยายเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ ศิลปะ วรรณกรรม และศิลปะเพลงพื้นบ้านของเมืองสุพรรณ หลังจากนั้นจึงออกเดินทางไปยังวัดสนามไชยเพื่อบรรยายเป็นจุดสุดท้าย

เมื่อเดินทางถึงที่พัก ฝ่ายวิชาการได้ให้ผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานที่มี เกี่ยวกับ โบราณคดีและประวัติศาสตร์สุพรรณบุรี จากนั้นจึงเข้าสู่กิจกรรมเปิดบ้านโบราณคดีในช่วงเวลาภาคค่ำ เพื่อ ประชาสัมพันธ์และแนะนำสาขาวิชาต่างๆ ของคณะโบราณคดี

ในวันที่ 5 เมษายน กิจกรรมบรรยายเริ่มต้นที่แรกที่โบราณสถานหมายเลข 2 เมืองอู่ทอง เพื่อให้ ความรู้เกี่ยวกับภาพรวมของวัฒนธรรมทวารวดี เมื่อบรรยายและถ่ายภาพหมู่เสร็จ จึงเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ต่อไป ที่อยู่ใกล้เคียงกันคือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอู่ทอง เพื่อบรรยายเกี่ยวกับข้อมูลประวัติศาสตร์และโบราณคดีใน เมืองอู่ทอง

ในภาคบ่าย คณะเดินทางได้ออกเดินทางกลับไปยังเมืองสุพรรณ สถานที่บรรยายที่ต่อไปคือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชวนาไทย เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมขอมในองค์รวม

ในวันที่ 6 เมษายน กิจกรรมในช่วงเช้าเป็นกิจกรรมเรียนรู้เพลงพื้นบ้านที่บ้านแม่ขวัญจิต ศรีประจันต์ จากนั้นจึงเข้าสู่ช่วงบ่าย ที่จะเป็นการเก็บข้อมูลในพื้นที่ตลาดเก่าห้อง ฝ่ายวิชาการจะทำหน้าที่สังเกตการณ์ และให้ คำแนะนำแก่ผู้ร่วมโครงการในการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล

เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมที่ตลาดเก่าห้อง หลังจากที่กิจกรรมเก็บข้อมูลและบรรยายเสร็จสิ้นลงแล้ว จึงเข้า สู่กิจกรรมถอดบทเรียนและนำเสนอผลสัมฤทธิ์ตามหัวข้อที่กำหนด โดยมีโปสเตอร์เป็นสื่อประกอบการบรรยาย และนำเสนอในช่วงเย็นของวันเดียวกัน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และคณะทำงานฝ่ายวิชาการเป็นผู้สังเกต และประเมินผลสัมฤทธิ์

เมื่อการนำเสนอผลสัมฤทธิ์เสร็จสิ้นลง คณะทำงานคณะทำงานฝ่ายวิชาการได้แจกแบบทดสอบ หลัง กิจกรรมแก่ผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อสังเกตพัฒนาการเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมบรรยายและเก็บ ข้อมูลทั้งหมดของผู้เข้าร่วมโครงการ

ในวันที่ 7 เมษายน ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของโครงการ คณะทำงานฝ่ายวิชาการได้บรรยายร่วมกับนัก โบราณคดีปฏิบัติการประจำสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี ที่แหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ แหล่งโบราณคดี และขั้นตอนการทำงานต่างๆของนักโบราณคดี

